

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 281/2020-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. júna 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou Hudec s. r. o., Lazaretská 23, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Marek Hudec, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom v konaní Okresného súdu Bratislava I vedenom pod sp. zn. 1 Er 230/2011 a uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 1 Er 230/2011-369 zo 14. marca 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. júna 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED],

3. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti napáda exekučné konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 1 Er 230/2011 z viacerých dôvodov.

3.1 Podľa názoru sťažovateľky nebolo exekučné konanie vedené na miestne príslušnom súde, ktorým mal byť Okresný súd Bratislava IV, a nie Okresný súd Bratislava I, v dôsledku čoho malo dôjsť k porušeniu jej základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. V tejto súvislosti sťažovateľka napáda (v konečnom dôsledku) ostatné rozhodnutie okresného súdu, a to uznesenie č. k. 1 Er 230/2011-369 zo 14. marca 2019.

3.2 Podľa názoru sťažovateľky vedené exekučné konanie pod sp. zn. 1 Er 230/2011 bolo nezákonné, keďže bolo vedené na podklade exekučného titulu, ktorý nebol v čase začatia exekučného konania ešte vykonateľný, *„umožnil viesť proti mojej osobe nezákonné exekučné konanie na podklade exekučného titulu vykonateľného až o 11 mesiacov neskôr, dňa 15.12.2011 (ja uvádzam v sťažnosti vykonateľnosť až dňom 16.1.2012, resp. 16.2.2012, podľa registra doložiek právoplatnosti a vykonateľnosti to malo byť 15.12.2011).“*. Porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy sťažovateľka nachádza v postupe okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Er 230/2011 aj v tom, že v rozpore s § 58 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) napriek jej viacerým návrhom nezastavil vedené exekučné konanie, ale v ňom pokračoval, naposledy vydaním uznesenia č. k. 1 Er 230/2011-369 zo 14. marca 2019.

3.3 Napokon sťažovateľka namieta postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Er 230/2011, ktorý mal byť nečinný v dovolacom konaní vedenom proti uzneseniu krajského súdu č. k. 21 Co 439/2014-165 z 30. júna 2015 tým, že sťažovateľkou podané dovolanie z 31. augusta 2015 predložil najvyššiemu súdu 13. mája 2019.

4. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie *„rozhodol nasledovne“*:

„1. Základné právo sťažovateľky na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy SR a na prejednanie veci bez zbytočných

prieťahov postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom 1Er/230/2011 porušené boli.

2. Základné právo sťažovateľky na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR rozhodnutím Okresného súdu Bratislava I č. 1Er/230/2011-369 z 14.3.2019 porušené bolo.

3. Zrušuje sa Uznesenie Okresného súdu Bratislava I č. 1Er/230/2011-369 z 14.3.2019.

3. Sťažovateľke sa priznáva voči Okresnému súdu Bratislava I finančné zadosťučinenie v rozsahu 500 €.

4. Sťažovateľka má právo na náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.“

II.

Právomoc ústavného súdu

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáša nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. O ústavných sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv a slobôd, rozhoduje ústavný

súd v rámci konania upraveného v § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Podľa § 122 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť môže podať osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené jej základné práva a slobody.

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrh na začatie konania neodmietne alebo ho nezamietne podľa § 57, prijme ho na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

14. Vec sťažovateľky bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená

sudcovi spravodajcovi Liborovi Duřovi a v zmysle řl. II bodov 3 a 5 rozvrhu práce bola predbeřne prejednaná vo štvrtom senáte ústavného súdu v zložení Miroslav Duriř (predseda senátu) a sudcovia Ladislav Duditř a Libor Duřa.

III.

Referenčné právne normy a judikatúra ústavného súdu

15. Podľa řl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa řl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemořno odňať zákonnému sudcovi.

16. Podľa svojej konřtantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa řl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súde, v danom prípade iné orgány verejnej moci, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov v rámci im zverených kompetencií legislatívne vymedzených. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

17. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa řl. 46 ods. 1 ústavy spočívá v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento řlánok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (řl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s řl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06). Súčasne má každý právo na to,

aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

18. O prípad porušenia ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím alebo postupom všeobecného súdu pritom môže ísť okrem iného vtedy, ak by tento súd fakticky odňal komukoľvek možnosť domáhať sa alebo brániť svoje právo na všeobecnom súde (II. ÚS 8/01), alebo by rozhodol arbitrárne, bez náležitého odôvodnenia svojho rozhodnutia (I. ÚS 241/07), prípadne, pokiaľ by sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05), teda ak súdom zvolený výklad neprípustne postihuje niektoré zo základných práv sťažovateľa, prípadne opomína možný výklad iný, ústavne konformný alebo je výrazom zjavného a neodôvodneného vybočenia zo štandardov výkladu, ktorý je v súdnej praxi rešpektovaný, resp. je v rozpore so všeobecne uznávanými zásadami spravodlivosti.

18.1 Vo všeobecnom poňatí posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

19. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03). Za iné dôvody zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti treba nesporne považovať aj konkrétne okolnosti prípadu,

predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer vrátane miery, ktorou sťažovateľ priamo alebo nepriamo k pochybeniam či nedostatkom vytykaným z jeho strany dotknutému orgánu verejnej moci svojím konaním prispel, a ich únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práva, ktorého porušenie sa namieta (IV. ÚS 62/08).

20. Podľa § 243h Exekučného poriadku ak tento zákon v § 243i až § 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017.

20.1 Podľa § 201 ods. 2 Exekučného poriadku účinného do 31. októbra 2013 účastník konania môže vzniesť u exekútora do troch dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie námietky proti trovám exekúcie. O námietkach rozhoduje súd (§ 45). Proti rozhodnutiu súdu o námietkach proti trovám exekúcie nie je prípustné odvolanie.

20.2 Podľa § 50 ods. 1 Exekučného poriadku povinný môže vzniesť u exekútora povereného vykonaním exekúcie do 14 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie námietky proti exekúcii, ak po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku alebo bránia jeho vymáhateľnosti alebo ak sú tu iné dôvody, pre ktoré je exekúcia neprípustná. To isté platí, ak sa namieta, že oprávnený alebo povinný nie sú právnymi nástupcami osoby uvedenej v exekučnom titule. Námietky musia byť odôvodnené a na dodatočne uvedené dôvody sa neprihliadne. Ak po podaní námietok exekútor upustil od vykonania exekúcie (§ 46), o námietkach netreba rozhodnúť.

20.3 Podľa § 36 ods. 5 Exekučného poriadku ak osobitný zákon neustanovuje inak, exekučné konanie nemožno prerušiť, nemožno odpustiť zmeškanie lehôt a po skončení exekučného konania nemožno podať návrh na obnovu exekučného konania.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

IV.1 Ústavný prieskum napadnutého rozhodnutia okresného súdu z hľadiska základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy

21. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia okresného súdu ústavný súd konštatuje, že okresný súd konal v medziach svojej právomoci a v súlade predovšetkým s príslušnými ustanoveniami Exekučného poriadku a Civilného sporového poriadku vzťahujúcimi sa na postup súdu pri rozhodovaní o námietkach povinného proti upovedomeniu o začatí exekučného konania. Jeho úvahy sa odvíjajú od zistených konkrétnych skutkových okolností, z ktorých je zrejmé, že sťažovateľka jednak využila tento prostriedok procesnej obrany proti upovedomeniu o začatí exekučného konania po zákonom ustanovenej lehote a jednak proti exekučnému príkazu žiadny prostriedok obrany povinného prípustný nie je. V tomto smere sú prezentované úvahy legitímne a právne akceptovateľné, preto celkový postup okresného súdu je ústavne konformný, neumožňujúci záver o porušení základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. Je potrebné už na tomto mieste zdôrazniť, že ústavný súd nepreskúmava skutkové a právne závery súdov do dôsledkov ich absolútnej správnosti, ale podľa parametrov ústavnej udržateľnosti, a to z hľadiska základného práva, ktorého porušenie je namietané. Sťažovateľkou predstreté úvahy o porušení základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy týkajúce sa tej skutočnosti, že miestne príslušný na konanie mal byť Okresný súd Bratislava IV, taktiež aj úvahy o tom, že exekučné konanie malo byť vedené ešte pred vykonateľnosťou exekučného titulu, okresný súd neposudzoval, a to z dôvodu oneskorenosti podania námietok. Úvahy o oneskorení uplatnení dotknutých námietok sú aj súčasťou odôvodnenia uznesenia okresného súdu č. k. 1 Er 230/2011-116 z 8. novembra 2013 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 21 CoE 439/2014-165 z 30. júna 2015, ktoré však sťažovateľka v petite podanej ústavnej sťažnosti nenamieta, avšak ústavný súd na ne odkazuje v príslušnom vecnom kontexte.

22. V dôsledku uvedeného ústavný súd odmieta sťažovateľkou podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

IV.2 Ústavný prieskum postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Er 230/2011 z hľadiska namietaného porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy

23. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

24. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 10/98, I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, I. ÚS 89/02, I. ÚS 47/03, IV. ÚS 59/03, IV. ÚS 205/03). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv (II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, II. ÚS 22/96, II. ÚS 48/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 92/97 a I. ÚS 10/98).

25. Súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu je aj názor (I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 32/00, II. ÚS 12/01, I. ÚS 22/01, I. ÚS 29/02, IV. ÚS 37/02, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04, IV. ÚS 102/05), v zmysle ktorého sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci ešte trvalo. Ak v čase, keď sťažnosť ústavnému súdu došla, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02), vychádzajúc pri tom z účelu týchto práv, ktorých spoločným menovateľom je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03, I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/05). Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že ústavná sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok nápravy

na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo. Ak je preto zrejmé, že v čase, keď bola ústavná sťažnosť ústavnému súdu doručená, už k prieťahom v konaní nedochádza, je daný dôvod na jej odmietnutie pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

26. Je zrejmé, že dovolanie (podané 31. augusta 2015) bolo predložené najvyššiemu súdu s výrazným oneskorením. Ide však o úkon v už právoplatne skončenej veci (v základnom konaní, ktorého výsledkom bol exekučný titul), keď primárna právna neistota sťažovateľky (v zmysle samotnej existencie vymáhaného nároku a jeho výšky) bola súdom už odstránená. Napádané bolo len zamietnutie návrhu na zastavenie exekúcie, pričom aj k nemu došlo už právoplatne rozhodnutím odvolacieho súdu.

27. Pokiaľ by bolo možné napriek tomu uvažovať o prieťahoch pri predložení dovolania najvyššiemu súdu, ide o prípad, keď dovolanie proti ním napadnutému rozhodnutiu (so zdôraznením obligatórneho právneho zastúpenia sťažovateľky v dovolacom konaní) bolo neprípustné, teda zákonom priamo vylúčené. Takto o ňom aj najvyšší súd rozhodol a jeho rozhodnutie nie je sťažovateľkou napadnuté ani inak (obsahovo) spochybnené. Je teda nesporné, že (s jednoznačnou právnou predvídateľnosťou) nemohlo ísť o procesný úkon, ktorý bol spôsobilý zvrátiť priebeh exekučného konania. Táto okolnosť tvorí principiálny rozdiel oproti situácii prieťahov v mimoriadnom opravnom konaní, ktoré mohlo mať vecný význam (s potenciálnym kasačným výsledkom), a podmieňuje zjavnú neopodstatnenosť návrhu v tejto časti (pri podanom dovolaní nešlo o reálnu, ale len iluzórnu ochranu základného práva).

28. V dôsledku uvedeného ústavný súd odmieta sťažovateľkou podanú ústavnú sťažnosť aj v tejto jej časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

29. Z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej uplatnenými návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu